

Tere

Täname Eesti Tööandjate Keskliidu kaasamise eest!

Saadame oma liikmete ettepaneku riigihangete seaduse täiendamiseks ärisaladuse käsitlusega seonduvalt meditsiinisektori näitel.

Eesti Tööandjate Keskliit teeb ettepaneku täiendada RHS-i selliselt, et põhjendatud juhtudel oleks võimalus tagada hangitava kauba ühikuhinna konfidentsiaalsus, s.t et riigihankes mitteosalenud isikute jaoks ei oleks kauba ühikuhind nähtav ega tuletatav. See eeldab, et pakkuja võiks kauba ühikuhinda (aga jätkuvalt mitte pakkumuse kogumaksumust) määratleda ärisaladusena. Kauba ühikuhinna ärisaladusena määratlemine riigihankes mitteosalenud isikute suhtes ei oleks vastuolus EL riigihangete direktiiviga (*Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta*).

Ettepaneku taustaks on asjaolu, et RHS tähenduses hankijateks olevate haiglate poolt ravimite hankimisel on käesoleval ajal hangitavate ravimite ühikuhind põhimõtteliselt avalik (ühikuhinna saab vähemasti tuletada, jagades avalikustatud hankelepingu kogumaksumuse riigihanke alusdokumentides märgitud eeldatavate hankekogustega). Selleks, et tagada tervishoiuteenuste loetellu lisatavate uute ja innovatiivsete ravimite kulutõhusus, pakuvad ravimitootjad haigekassaga peetavate läbirääkimiste raames tihtilugu taolisele ravimile selle täishinnast soodsamat hinda, kuid tingimusel, et ravimi soodushind jääb konfidentsiaalseks ning ei ole avalikult kättesaadav. Selle eeltingimuse täitumisel on ravimitootjal võimalik pakkuda konkurentsivõimelisemaid hindasid, mis suurendab ravimite kättesaadavust ning on seega ka avalikes huvides. Seega on tarvidus ravimi ühikuhinna konfidentsiaalsuse tagamiseks riigihangete kontekstis.

Selleks oleks meie hinnangul vaja teha RHS-is järgnevad muudatused:

1. Täiendada RHS § 111 lõiget 5 („Pakkumuse esitamine“) selliselt, et pakkujal oleks põhjendatud juhtudel lubatud märkida ärisaladusena riigihankes mitteosalenud isikute suhtes pakutava kauba ühikuhinnad (eeldusel, et pakutakse koguseliselt rohkem kui üksnes üht kaubaühikut).

„Põhjendatud juhud“ tähendaks selles kontekstis, et peavad esinema teatud tavapärasest olukorrast erinevad asjaolud, mis annaksid õigustuse ühikuhindade ärisaladusena käsitlemiseks – s.o näiteks teatava avaliku huvi või pakkuja õigustatud huvi olemasolul. Kuivõrd RHS käsitleb kõikvõimalike kaupade hankimist, ei oleks põhjendatud taolise reegli kehtestamine üksnes ravimite kui ühe kitsa kaubaliigi suhtes, vaid see peaks rakenduma mis tahes liiki kaupade puhul. Siiski võiks vastava seaduseelnõu seletuskirjas olla antud reegli rakendumise näitena esile toodud innovatiivsete haiglaravimite hankimise näide, mille puhul on ravimitootja haigekassale teinud siduva pakkumise ravimi soodushinna osas, mis peab jääma konfidentsiaalseks.

Ettepanek on kooskõlas EL riigihangete direktiiviga, kuna ei piira hankes osalevate isikute õigust saada teada eduka pakkuja eelistest enda pakkumuse ees (art 55 lg 2 p c). Ettepanek on suunatud konfidentsiaalsuse tagamisele hankemenetluse väliste isikute suhtes, kellel puudub õigustatud huvi vastavate andmetega tutvumiseks.

EL riigihangete direktiivi art 20 kohustab hankijaid tagama riigihankes konfidentsiaalsust ilma, et see piiraks kohustusi seoses sõlmitud lepingute avaldamisega ning taotlejatele ja pakkujatele artiklite 50 ja 55 kohase teabe andmisega. Hankija ei avalikusta talle ettevõtjate poolt edastatud konfidentsiaalsena märgitud teavet, sh tehnika- või ärialaseid

saladusi ja pakkumuste konfidentsiaalseid aspekte. Seega kohustab direktiiv avaldama pakujatele andmeid eduka pakkumuse eelistest ning üldsusele avaldama lepingu kogumaksumuse. Hindade läbipaistvuse nõue on sätestatud ennekõike ettevõtjate kaitseks, välistamaks hankijal enda poolt meelevaldselt välja valitud ettevõtjatega lepingute sõlmimist.

2. Lisada RHS §-i 77 („*Riigihanke alusdokumendid*“) säte, mille kohaselt juhul, kui pakujal võib vastavalt RHS § 111 lõikele 5 olla õigus märkida pakutava kauba ühikuhinnad ärisaladusena, on hankijal kohustus tagada, et riigihanke alusdokumentides ei esitataks teavet, mis võimaldaks hilisemalt pakutava kauba ühikuhindu tuvastada.

Ülaltoodud ettepanek on seotud asjaoluga, et riigihanke alusdokumentides hangitava kauba eeldatava koguse avaldamisel on hiljem, hankelepingu kogumaksumuse kohta teabe avaldamisel kauba ühikuhind väljaarvutatav, nagu ülalpool kirjeldatud. Seega peaks hankija juba riigihanke alusdokumentide koostamisel pöörama tähelepanu sellele, et seal ei esitataks teavet, mis võib hiljem tingida ärisaladuse avalikuks tuleku. Eeldatavate koguste avalikustamata jätmise või üksnes koguste vahemikena toomise näide võiks olla esile toodud seaduseelnõu seletuskirjas.

Ülaltoodud ettepanekute sisseviimisel RHS-i oleks ravimitootjatel innovatiivsete ravimite ühikuhindade konfidentsiaalsuse osas oluline lisagarantii, mis – nagu eelpool kirjeldatud – võimaldab ravimitootjatel pakkuda ravimitele konkurentsivõimelisemaid hindu. Taoline muudatus oleks ka avalikes huvides, sest soodustaks seeläbi innovatiivsete ravimite kättesaadavust Eestis. Ravimite ühikuhindade konfidentsiaalsus on riigihangete kontekstis tagatud ka näiteks Norras, Islandil ja Soomes.

Samas võib kauba ühikuhindade põhjendatud juhtudel ärisaladusena käsitlemise võimalus olla teatud juhtudel asjakohane ka teiste sektorite hangete raames, s.t tegemist ei oleks erisusega, mis oleks tingimata ravimisektori-spetsiifiline.

Lugupidamisega

PIIA ZIMMERMANN
Õigusnõunik/ Legal Counsellor

tel: +372 699 93 06

e-mail: piia@employers.ee

web: www.employers.ee

Address: Kiriku 6, 10130 Tallinn